

ZÁPIS O PRVNÍ VÁLCE ANEB VOJENSKÁ ANABÁZE JAKUBA PLACHÉHO

VIII. ČÁST

Předešlé části těchto autentických vzpomínek na první válku a ruské zajetí bílkovského rodáka Jakuba Plachého najdete v Dačickém zpravodaji (listopad – únor), části V, VI a VII již v Ozvěnách jihozápadní Moravy.

Rok 1915/1916 - v ruském zajetí

O Vánocích (na naše vánoce) jsme měli svátek. Nevím již, kolik náš Čechů bylo, ale měli jsme slepice na jídlo a čaj a šli jsme domů v noci ve fujavici. Z naší strany ulice byla vykradena „kaldovaja“ kde bylo šatstvo a kožichy – všechno bylo ukradeno. Taky vypravovali, že asi před 50 lety bylo ve vsi mnoho krádeží a pořád nic nemohli zjistit. Kohosi napadlo, nemá-li v tom prsty úředník. Začali hlídat sami a brzy zjistili, že úředník vlastně zloděje najímal a platil jim. Když se to provalilo, zastřelil se. Měl tři domy – 2 v Moskvě a jeden v Saratově a na další členy rodiny připsané další kousky.

V zimě moc práce nebylo, jen poklízet. Hospodář také rukoval. Když byl pryč, leželi jsme na zemi a najednou záblesk požáru od nás a už se sbíhali sousedé – chytla střecha nad sklepem, kam vynesla bábuška popel. Dopadlo to dobře. Byl první sníh a s požárem tam dobře zápasili. Jen jsem vyvedl dva koně, už bylo uhašeno. Za těch 26 měsíců, co jsem tam byl, bylo 32 požárů. Na vratech bývaly plechové tabule s nářadím, lejtou apod. Tím bylo označeno, s čím mají z toho domu jít k požáru. Po sejítí sněhu byla stálá požární služba – 4 koně a 20 lejt – a víc neshořelo než dvě střechy. Jednou jsme obědvali a byl velice silný vítr. Stařík povídá: “Nedej Bůh požár“, a v tom zvoní. Požár byl na kraji vesnice, odkud foukal vítr a po větru jdoucí domy měly povinnost vůči svým střechám. Po celé vesnici bylo vidět na střechách lidi s vodou. Říkali, že nejhorší je požár čerstvě narovnaného stohu, kdy sláma ještě není slehlá – žcance slámy se pak lehce trhají a dosti daleko letí.

Sněhu bylo hodně a najednou byl vodou. Druhého dubna v šestnáctém roce jsem dostal zprávu, že mám ve městě peníze. To ještě neměli adresu na syna v zajetí. Zapřáhl dva koně a jeli jsme s prázdnem a místy nápravy hrnuly bláto. Poměrně brzo vyschlo a jelo se do pole. My jsme jezdili s koňmi i vozy a jeden vůz dovážel osivo. Také tam byl 4 metry dlouhý žlab na kolech. Měli jsme s sebou hřibata a těm se dával do žlabu oves. Bylo mě ale divné, že hřibata ke žlabu nejdou. Šel jsem blíž a ve žlabu vidím dva kožichy chlupy navrch. Hřibata tam nešla.

Dříve jsme domů nejeli, až bylo všechno zaseto. Do žní se mnoho nedělalo. Také jsme jeli jeden den plet. Vytrhávali jsme rostliny, které rostly přes osení. První rok narostl silný bodlák, že jej sekli žačkou. Kůň chodil okolo a musil dostat hadr na přední pravou nohu, jinak k bodláku nešel. To byl bodlák až 1,80 m vysoký na úhoru. Do žní se ještě oralo k žitu, které se selo ihned po 1. srpnu.

Žito jsme jeli síct po svatý Anně. Měli jsme ho v patnáctém roce asi 4 míry zaseto. Pšenice jarní bylo zaseto hodně. Jeli jsme na žně s 9 koňmi a všichni jsme vyjeli v neděli odpoledne a nachystali se na seč žačkou. Ráno jsme začínali. Předtím jsme byli se 4 koňmi na trávu na povřísla. Dovězli jsme čtyři fůry a doma se pak stáčela povřísla. Sekli jsme celý den a až na večer šli snášet do křížových mandlíků. Měli hojnou úrodu v patnáctém roce. Když jsem se ptal, které roky před válkou měli lepší úrodu, tak byla stejná jako u nás, i sucho bylo v těch letech jako u nás – v 8. a 11. roce.

Do žačka se zapřáhli tři koně. Vozili s sebou stan a já si vždy ustrojil pobyt mezi mandlíkama a dal si tam tyčku, aby na ně neteklo při dešti. Pamatuji se, že jsme jednou stáli pro déšť deset dní, kdy nebylo možno síct.

12. srpna 1915 jsem snášel na přikrytí a bylo mi stále zima. Když jsme posekli, tak se napřed sváželo do stohů na poli. Pak jsme také vozili domů, také do stohů. Domů jsme za den odvezli i dvakrát. Ráno se jelo brzy. Již před východem slunce jsme nakládali a večer již po tmě skládali druhé fůry. Ženské vozily s sebou pletení a pletli i na fůře při jízdě domů. Když bylo svezeno do stohů, tak jsme se nachystali k mlácení. V poli jsme vysekli jako mlat, ale jen na půl drnu, aby byl pevnější. Dovezli jsme do pole žentour a přibili jej kůly k zemi. Zapřáhlo se do žentouru 8 koní. Poháněč stál uprostřed a musel být dbalý, neboť koně si uměli v tahu také ulevit.